

GAZYFIKACJA – NIEDOCENIANY TRYBIK TRANSFORMACJI ENERGETYCZNEJ

W dyskusji o transformacji energetycznej najczęściej słyszymy o wielkich elektrowniach, kopalniach czy OZE. Warto jednak zwrócić więcej uwagi na rolę gazu jako paliwa przejściowego, które w szybki sposób może zrealizować kilka celów.

Z perspektywy krótko- i średnioterminowej dla Polski najważniejsze jest obecnie podjęcie natychmiastowych działań w kierunku ograniczenia emisji CO₂ w energetyce oraz walki z problemem smogu.

O pierwszym temacie zrobiło się ostatnimi czasy głośno za sprawą cen energii elektrycznej. Eksperti i dziennikarze zaczęli do znudzenia powtarzać tę smutną prawdę, która na szczęście przebiła się do szerszej opinii publicznej – wszelkie problemy z polską energetyką związane są z produkcją energii głównie z węgla.

Wzrost świadomości społecznej zaczął się przekładać na wzrost presji na polityków i pierwsze, nieśmiałe działania. Mowa oczywiście o Polityce Energetycznej Polski do 2040 roku oraz ożywionej debacie o elektrowni atomowej i morskich farmach wiatrowych.

I choć do realizacji tych planów jeszcze długa droga, to przynajmniej deklaracja wskazująca na świadomość potrzeby zmian i przebicie się energetyki do programów niemal wszystkich partii politycznych, jest pozytywnym zjawiskiem.

Jeszcze wcześniej do świadomości publicznej przebił się temat smogu. Zgodnie – i słusznie – uznano, że podstawowym źródłem problemu jest tzw. niska emisja, czyli domowe kotły na paliwo niskiej jakości.

W tej kwestii działania władz lokalnych i centralnych okazały się dużo bardziej zdecydowane. Jako pierwszy problem zauważyli krakowscy aktywiści miejscy, których presja zmusiła ratusz do działania i wprowadzenia (najwcześniej w Polsce) programu dopłat do wymiany kotłów na paliwo stałe. Od września 2019 roku ten rodzaj paliwa ma być już całkowicie zakazany.

W tym samym kierunku poszły kolejne samorządy, a następnie rząd. Uchwały antysmogowe oraz programy dopłat takie jak „Czyste Powietrze” dały Polakom możliwość dokonania inwestycji w zmianę źródła ciepła w domach, nawet w sytuacji, gdy nie stać ich na poniesienie całkowitych kosztów.

Problem smogu jednak nie zniknie mimo tego rodzaju programów. W wielu regionach Polski, zwłaszcza w Lubuskiem, na Mazowszu i Podlasiu, wciąż niemożliwa jest całkowita rezygnacja z paliw stałych z uwagi na brak sieci gazowej. Oczywiście rozwiązaniem są źródła odnawialne, jednak nie należy zapominać, że wielu mieszkańców mniej zamożnych części Polski, zwłaszcza „ściany wschodniej”, nie stać na tego rodzaju inwestycje.

Z drugiej strony nie powinniśmy się łudzić – kotły 5. Klasy, uważane dziś za ekologiczne i dopuszczone do użytku (a wręcz zalecane) do montażu w ramach programu Czyste Powietrze, już niebawem przestaną być uważane za „zielone”. Normy mają tendencję do bycia zaostrzonymi z biegiem czasu i dokonując kosztownej inwestycji w wymianę źródła ogrzewania warto mieć na uwadze, że w perspektywie następnych kilkunastu kolejne gminy mogą pójść śladem Krakowa i zabronić stosowania paliwa stałego.

Z uwagi na to kluczowe będzie wykorzystanie gazu, jako paliwa przejściowego – wciąż kopalnego, lecz dużo czystszy niż węgiel i tańszy niż OZE. Wytwarzanie energii elektrycznej z gazu ziemnego jest bowiem, zgodnie z danymi Forbes, dużo mniej śmiertelne niż z węgla czy nawet biomasy.

Skutki spalania węgla są jeszcze bardziej odczuwalne w przypadku ogrzewania domowego, gdzie pyły wytwarzane przy tej okazji trafiają bezpośrednio do naszego otoczenia i płuc.

Spalanie gazu, choć oczywiście nie jest neutralne dla środowiska, jest najbardziej ekologicznym sposobem konwencjonalnego ogrzewania domów, będąc jednocześnie dużo tańsze (pod kątem wydatków inwestycyjnych) niż źródła odnawialne.

Niestety w Polsce wciąż olbrzymia część społeczeństwa skazana jest na paliwa stałe. Aż 40% kraju wciąż pozostaje bowiem poza zasięgiem sieci gazowej – bez dostępu do tego paliwa.

Nie bez powodu najbardziej zagrożone smogiem są z resztą miejscowości pozbawione dostępu do sieci gazowej. W tym względzie niezbędna jest kontynuacja gazyfikacji kraju, co odbywa się w ramach Planu Rozwoju Polskiej Spółki Gazownictwa w latach 2018-2022.

Tylko w ciągu najbliższych dwóch lat operator zamierzał wydać 2,86 mld zł z przeznaczeniem na: budowę nowych i modernizację istniejących sieci dystrybucji gazu, przyłączanie nowych odbiorców, inwestycje w infrastrukturę towarzyszącą rozwojowi sieci dystrybucyjnej gazu, jak np. łączność, pomiary, teleinformatyka oraz gazyfikację terenów niezgazyfikowanych – szczególnie istotną z punktu widzenia tego tekstu. W perspektywie najbliższych 6 lat poziom inwestycji ma osiągnąć 11 mld zł.

PSG prowadzi dwutorowe działania gazyfikacyjne. Z jednej strony trwa akcja rozbudowy sieci gazociągów dystrybucyjnych, umożliwiających podłączenie kolejnych domostw i dostarczenie im gazu do ogrzewania.

Dla przykładu, 11 kwietnia 2018 PSG zawarła umowę z wykonawcą prac budowlanych w ramach projektu inwestycji strategicznych „Gazyfikacja miasta Bielsk Podlaski”. W jego ramach powstanie: ok. 16 km gazociągu podwyższonego średniego ciśnienia relacji Wyszki - Bielsk Podlaski, ok. 9,3 km gazociągu średniego ciśnienia w miejscowości Bielsk Podlaski oraz dwie stacje redukcyjno - pomiarowe.

12 kwietnia ub.r. rozpoczęły się natomiast prace budowlane w ramach projektu „Budowa sieci gazowej na terenie Aglomeracji Białostockiej”, dofinansowanego z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Inwestycja obejmuje budowę ok. 33 km sieci gazowej na Podlasiu. Umożliwi to gazyfikację południowych osiedli miasta Białostok oraz gmin powiatu białostockiego: Wasilków, Juchnowiec Kościelny, Choroszcz, Zabłudów i Supraśl.

W samej Wielkopolsce do 2026 roku w dostęp do gazu uzyska 12 nowych gmin, zaś nakłady na ten cel sięgną 200 mln zł. W ramach procesu inwestycyjnego zapowiedziano budowę ok. 625 km sieci gazowej

Z drugiej strony nie wszędzie opłaca się doprowadzanie specjalnych gazociągów. Dotyczy to zwłaszcza obszarów o małym zagęszczeniu mieszkańców. Jednocześnie to właśnie takie miejscowości

są najczęściej najbardziej dotknięte zjawiskiem smogu, choć świadomość tego problemu nie dociera do szerszej opinii społecznej tak, jak to ma miejsce w przypadku dużych metropolii.

Na tych obszarach PSG prowadzi program gazyfikacji wyspowej, polegającej na budowie mikro sieci dystrybucji gazu, czerpiących surowiec ze stacji regazyfikacyjnych do których cysternami dostarczane jest LNG.

PSG podpisała 502 listy intencyjne z 313 gminami, zainteresowanymi odbiorem błękitnego paliwa. W latach 2018-2021 spółka chce postawić 45 stacji regazyfikacyjnych.

Gazyfikacja wyspowa, oprócz oczywistych korzyści w postaci zaopatrzenia ludności w surowiec, dodatkowo współgra ze strategią dywersyfikacji dostaw gazu do Polski. Opiera się ona przede wszystkim na rozbudowie terminalu LNG w Świnoujściu i budowie terminalu pływającego LNG w Zatoce Gdańskiej.

Skroplony gaz może stamtąd bezpośrednio być transportowany cysternami po Polsce, zwiększając opłacalność inwestycji w dywersyfikację dostaw gazu do Polski. Polskie LNG – operator terminalu w Świnoujściu - rozpięło również przetarg na rozbudowę możliwości załadunku LNG na kolej, co dodatkowo może obniżyć koszty transportu i zabezpieczyć dostawy gazu do miejscowości oddalonych od sieci.

Dzięki efektowi synergii, uzyskanemu za sprawą gazyfikacji wyspowej i klasycznej oraz rozbudowie zdolności importowych gazu do Polski, w najbliższym czasie przewiduje się znaczący wzrost konsumpcji tego paliwa w kraju.

Paradoksalnie jest to jednak dobra wiadomość. Wzrost konsumpcji gazu spowoduje bowiem spadek konsumpcji węgla, który już teraz musi być w znacznych ilościach importowany. W rezultacie gazyfikacja w pośredni sposób przekłada się na walkę ze smogiem oraz emisją szkodliwych substancji do atmosfery.

I choć docelowo Polska powinna iść w kierunku źródeł odnawialnych, to w krótkiej perspektywie niezbędne jest oparcie się na gazie – łatwo dostępnym, relatywnie tanim i ekologicznym źródle energii. Żeby jednak stworzyć popyt na błękitne paliwo, należy umożliwić potencjalnym konsumentom jego zakup. A do tego niezbędna jest gazyfikacja.